CONDOR
ARCHAEOLOGICAL RESEARCH

Vossemlaan te Sterrebeek (gem. Zaventem)

Programma van Maatregelen

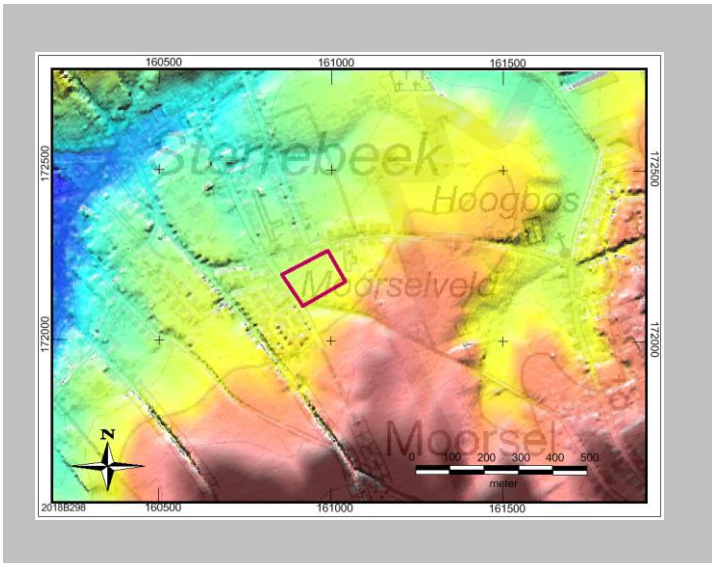

R. Simons, T. Deville en S. Houbrechts

Condor Rapporten 429

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave ***1***

2. Gemotiveerd Advies ***2***

2.1. Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek **2**

2.2. Aanwezigheid van een archeologische site **2**

2.3. Waardering van de archeologische site **2**

2.4. Impactbepaling **2**

2.5. Bepaling van maatregelen **3**

3. Programma van Maatregelen met uitstel van onderzoek ***4***

3.1. Administratieve gegevens **4**

3.2. Aanleiding vooronderzoek **5**

3.3. Onderzoeksstrategie en –methode **5**

3.4. Vraagstelling en onderzoeksdoelen **6**

Doelstellingen van het vooronderzoek 6

3.5. Onderzoekstechnieken **7**

Proefsleuven 7

3.6. Evaluatiecriteria **9**

3.7. Randvoorwaarden **9**

3.8. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk **10**

3.9. Bibliografie **10**

2. Gemotiveerd Advies

2.1. Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Weldra zal er binnen het plangebied een verkaveling plaatsvinden. Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek werd geoordeeld dat een vervolgonderzoek door middel van proefsleuven wenselijk is om de opgestelde trefkans voor sporen vanaf het neolithicum tot en met de volle middeleeuwen te toetsen. Aangezien de vergunningsaanvraag zo spoedig mogelijk moet gebeuren, kan dit onderzoek nu niet uitgevoerd worden.

2.2. Aanwezigheid van een archeologische site

Tijdens het bureauonderzoek werd een hoge trefkans toegekend voor sporen vanaf het neolithicum tot en met de volle middeleeuwen. Momenteel is er enkel een verwachting opgesteld. Verder onderzoek is noodzakelijk om te bepalen of een archeologische site aanwezig is.

2.3. Waardering van de archeologische site

Ondanks dat er een verwachting is opgesteld, kan er momenteel niet met zekerheid gesteld worden dat er een vindplaats aanwezig is. Er kan bijgevolg geen waardering plaats vinden.

2.4. Impactbepaling

Binnen het plangebied van circa 15032 m^2 vindt de eerste fase van een verkaveling plaats. Anders dan aangegeven in de archeologienota zullen de kadastrale percelen 7t en 6a (partim) niet binnen deze eerste fase vallen (aangepaste plannen als bijlage 1). Onder de centrale woningen zal een ondergrondse parking komen met een diepte van circa 3 meter Alle andere woningen krijgen de mogelijkheid om een kelder te plaatsten. De nieuwe wegkoffer zal een diepte hebben van circa 50 cm. De nieuwe riolering zal op het diepste punt circa 3 meter diep liggen. De buffergrachten hebben

een diepte van circa 1,5 meter en de nutsleidingen zullen in een sleuf met een diepte van circa 1,1 meter diepte worden gelegd. De impact is dus groot.

2.5. Bepaling van maatregelen

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek kwam naar voren dat een proefsleuvenonderzoek de beste methode is voor het vaststellen van nederzettingsresten vanaf het neolithicum tot en met de volle middeleeuwen.

3. Programma van Maatregelen met uitstel van onderzoek

3.1. Administratieve gegevens

Projectcode	2018B298
Nummer wettelijk depot	Niet van toepassing
Naam en erkenningsnummer erkend archeoloog	ArcheoPro Vlaanderen (OE/ERK/Archeoloog/2016/0107), Bedrijfsstraat 10, 3500 HASSELT
Provincie	Vlaams-Brabant
Gemeente	Zaventem
Deelgemeente	Sterrebeek
Plaats	Vossemlaan
Toponiem	/
Bounding Box	**X**: 160853,5 **Y**: 172264,3 **X**: 161043,9 **Y**: 172095,3
Kadastrale gegevens	Gemeente: **Zaventem** Afdeling: **4** Sectie: **D** Nrs.: **7p, 7s, 7r (partim), 8b, 8c (partim), 6/02a (partim)**
Kaartblad	/
Kadasterkaart	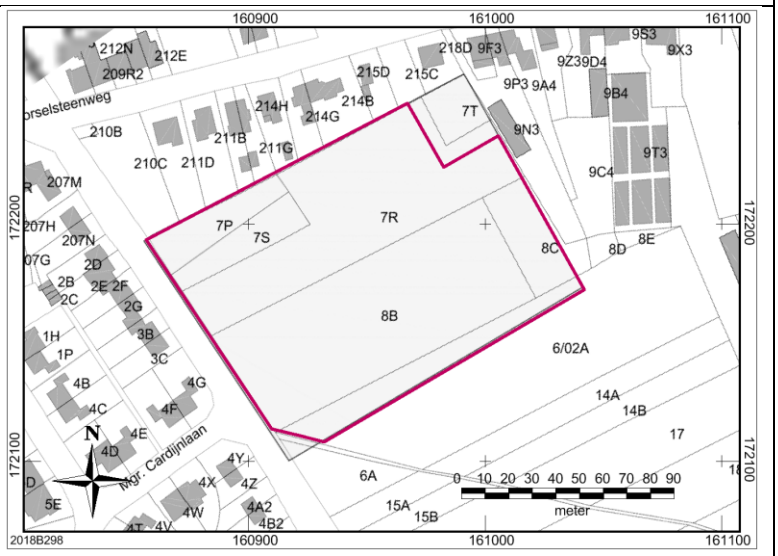

Topografische kaart	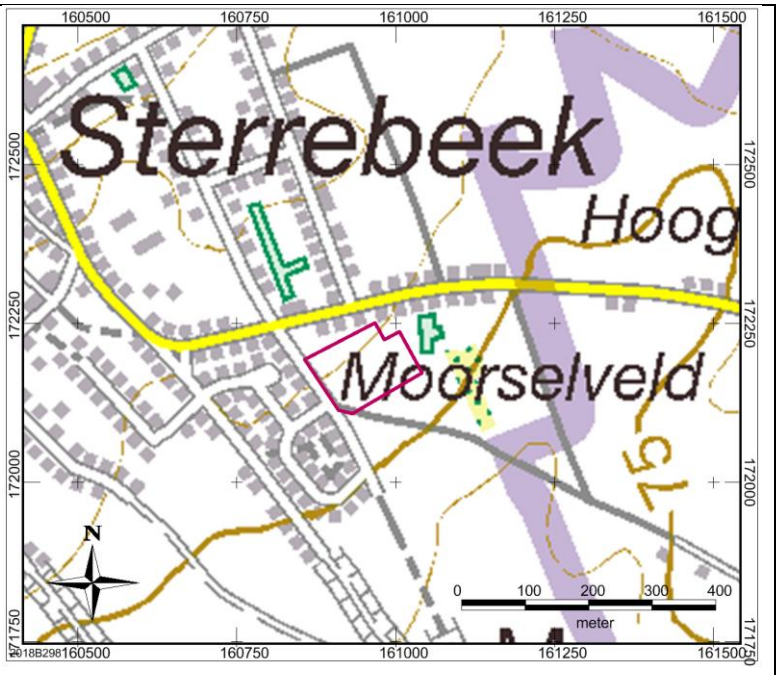

3.2. Aanleiding vooronderzoek

De verkaveling zal een grote impact hebben op de bodem. Hierdoor wordt het archeologische niveau bedreigd. Vanwege de hoge verwachting voor landbouwers vanaf het neolithicum t/m de volle middeleeuwen, is er dus een vervolgonderzoek nodig.

3.3. Onderzoeksstrategie en –methode

Op basis van het bureauonderzoek werden de verschillende onderzoeksmethoden beoordeeld en werd de onderzoekstrategie bepaald. Van iedere onderzoeksmethode zullen de vier criteria voor keuzebepaling, zoals beschreven in hoofdstuk 5.3 van de Code van Goede Praktijk beoordeeld worden. Deze criteria zijn:

- Is het mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het nuttig deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het overdreven schadelijk voor het bodemarchief om toe te passen op dit
- terrein?
- Is het noodzakelijk dit toe te passen op dit terrein?

Voor de gedetailleerde afwegingscriteria wordt verwezen naar hoofdstuk 6 'Tekstuele synthese' binnen het bureauonderzoek.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek waren er onvoldoende gegevens voorhanden om de afwezigheid van archeologische resten te staven. Specifiek wordt hierbij gedacht aan een hoge archeologische verwachting voor nederzettingen uit het neolithicum t/m de volle middeleeuwen. Om die reden wordt verder archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd.

Voor het vaststellen van al dan niet aanwezige resten van landbouwergemeenschappen wordt een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Dit is namelijk de beste methode om deze vast te stellen en te waarderen als deze aanwezig zouden blijken.

3.4. Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Doelstellingen van het vooronderzoek

Tijdens het vooronderzoek werd voor het gehele plangebied een hoge trefkans opgesteld voor sporen vanaf het neolithicum tot en met de volle middeleeuwen. Om deze verwachting te toetsen werd geoordeeld om een archeologisch proefsleuvenonderzoek uit te voeren. De doelstelling is dan ook om het plangebied te onderzoeken op de aanwezigheid van sporen zodat bij de aanwezigheid van de sporen er een waardering van de vindplaats kan plaats vinden.

De te beantwoorden onderzoeksvragen

- Zijn er sporen aanwezig?
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Maken de sporen deel uit een één of meerdere structuren?
- Kunnen er verschillende periodes worden herkend binnen het spoor- en vondstensemble?
- Heeft er erosie of afzetting van colluvium plaatsgevonden?
- Wat is de relatie tussen de sporen, de bodem en de geomorfologische situatie?
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk?

3.5. Onderzoekstechnieken

Proefsleuven

Voor de start van het proefsleuvenonderzoek wordt een melding gedaan bij het agentschap Onroerend Erfgoed ter kennisgeving van de startdatum. De melding gebeurt minstens drie werkdagen voor de start van het onderzoek.

Het onderzoek wordt uitgevoerd zoals beschreven in hoofdstuk 8.6.3. van de Code van Goede Praktijk.

Voor het proefsleuvenonderzoek wordt gekozen voor proefsleuven met een breedte van 2 m. De keuze van smalle sleuven is gebaseerd op de resultaten van een recente studie waaruit blijkt dat de hoogste trefkans kan bekomen worden bij het gebruik van 2 m brede sleuven. Naar oriëntatie toe lopen de sleuven noordoost-zuidwest.
Er zijn in totaal zeven proefsleuven voorzien. De twee noordelijkste sleuven en de drie zuidelijkste zijn 10 meter korter dan de centrale sleuven. Dit om de tuinen te omzeilen. Tijdens dit onderzoek zal 1775 m² van het terrein worden open gelegd door middel van proefsleuven. Dit komt neer op een dekking van 11,8 %. Daarnaast wordt 105 m² (0,7%) voorzien in de vorm van kijkvensters en dwarssleuven. De kijkvensters en dwarssleuven dienen om de eventueel aangetroffen resten beter te kunnen vatten en de context te bepalen. In het geval van de afwezigheid van resten of sporen worden ze gebruikt om te controleren of de proefsleuven een misleidend beeld vormen, dan wel om de afwezigheid te staven. De kijkvensters zijn niet groter dan de afstand tussen twee proefsleuven. Ze zijn echter voldoende groot om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek en het landschappelijke booronderzoek wordt uitgegaan van één archeologisch onderzoeksniveau en dit direct onder de bouwvoor waar geen colluvium wordt aangeduid op de bodemkaart. Waar wel colluvium aanwezig is, zal het vlak onder het colluvium aangelegd worden. Indien tijdens het onderzoek toch blijkt dat er meerdere onderzoeksvlakken aanwezig zijn dan wordt ieder niveau apart gewaardeerd.

Sporen die tegen de wand van de proefsleuf worden aangetroffen worden opgeschoond om de relatie met het profiel te documenteren. Alle sporen worden gefotografeerd en ingetekend. Een selectie van de sporen wordt gecoupeerd om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Wanneer het diepe sporen betreft, bijvoorbeeld een waterput, dan wordt de diepte en de opbouw door middel van een boring achterhaald.

Dagelijks wordt een volledige opmeting van sleuven, kijkvensters en sporen uitgevoerd. Dagelijks is dus een recent en aangevuld grondplan beschikbaar dat op elk ogenblik aangeleverd kan worden.

De werkputten en sporen worden door een metaaldetector gecontroleerd. Sporen die een signaal geven worden aangeduid in de sporenlijst. Vondsten die buiten een spoorcontext worden vastgesteld worden ingemeten op het grondplan met een vondstnummer dat voorzien is van de code Md. De metalen vondsten worden beschermd tegen degradatie van het materiaal.

In alle werkputten wordt minstens één profielput aangelegd. De profielputten worden zo geplaatst dat er een goed beeld kan worden gevormd van de bodemkundige situatie binnen het plangebied. De profielputten worden machinaal aangelegd. Ze worden opgeschoond, gefotografeerd, ingetekend en beschreven. De profielputten worden beschreven en bestudeerd door de bodemkundige. Van ieder profiel wordt de absolute hoogte van zowel het maaiveld als van het archeologisch vlak opgemeten en op de profieltekening aangegeven.

Na het onderzoek worden de werkputten gedicht om verder degradatie van eventueel aanwezige sporen te voorkomen. Indien kwetsbare sporen worden aangetroffen dan worden deze bedekt door middel van worteldoek zodat ze bij een vervolgonderzoek niet verder worden aangetast vooraleer ze verder onderzocht kunnen worden.

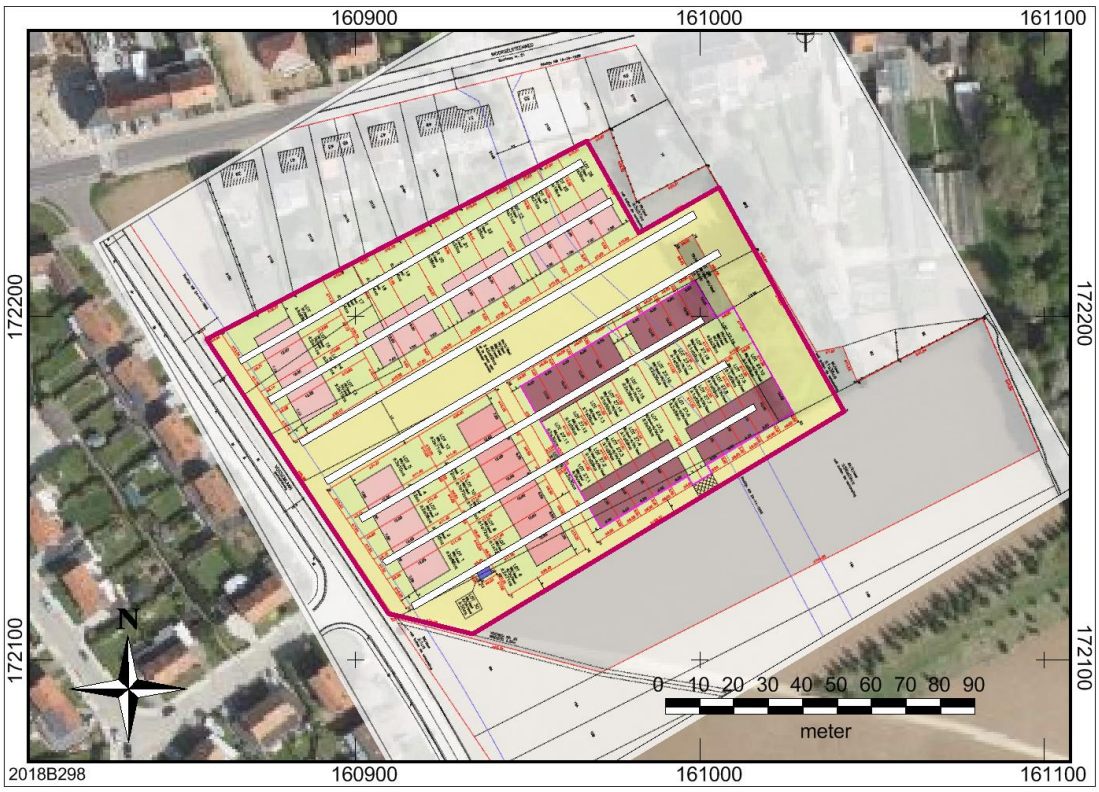

Afbeelding 1: Het proefsleuvenplan.

3.6. Evaluatiecriteria

Het voorgestelde onderzoek wordt als succesvol beschouwd en mag afgerond worden wanneer aan de volgende criteria voldaan is:

Beantwoording van de onderzoeksvragen, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een vindplaats en in het geval van de aanwezigheid van een vindplaats een gedetailleerde waardering opstellen en een duidelijk beeld scheppen van deze vindplaats in functie van de daaropvolgende opgraving.

3.7. Randvoorwaarden

Er zijn geen randvoorwaarden van toepassing op het plangebied.

3.8. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Op basis van de huidige beschikbare informatie worden er voorlopig geen afwijkingen voorzien ten aanzien van de Code van Goede Praktijk. Indien tijdens het veldwerk blijkt dat een afwijking noodzakelijk zou zijn dan wordt contact opgenomen met de opdrachtgever de consulent van het Onroerend Erfgoed Antwerpen om het voorstel tot wijziging te bespreken. Vervolgens wordt dit onderbouwd in de nota.

3.9. Bibliografie

Haneca, K., S. Debruyne, S. Vanhoutte en A. Ervynck. 2016. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. *Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48*, Brussel.

Bijlage 1

PROVINCIE VLAAMS–BRABANT
Gemeente Zaventem
4de Afdeling, Sterrebeek
Sectie D, nrs. 6/2/A, 7R, 7S, 7P, 8B, 8C

Coördinatenlijst Lambert72–stelsel

– nr.1	X–Y :	160854.55	172192.49
– nr.2	X–Y :	160858.51	172194.50
– nr.3	X–Y :	160880.11	172163.47
– nr.4	X–Y :	161005.95	172237.04
– nr.5	X–Y :	161043.31	172173.16
– nr.6	X–Y :	160932.52	172108.38
– nr.7	X–Y :	160909.05	172114.21
– nr.8	X–Y :	160889.99	172149.54
– nr.9	X–Y :	160939.86	172178.70
– nr.10	X–Y :	160966.61	172132.95
– nr.11	X–Y :	160943.82	172119.63
– nr.12	X–Y :	160940.29	172125.67
– nr.13	X–Y :	160935.11	172122.64
– nr.14	X–Y :	160932.59	172126.96
– nr.15	X–Y :	160913.44	172115.76
– nr.16	X–Y :	160943.32	172180.72
– nr.17	X–Y :	160997.70	172212.52
– nr.18	X–Y :	160993.16	172220.29
– nr.19	X–Y :	160998.34	172223.32
– nr.20	X–Y :	161029.63	172169.80
– nr.21	X–Y :	160970.07	172134.97

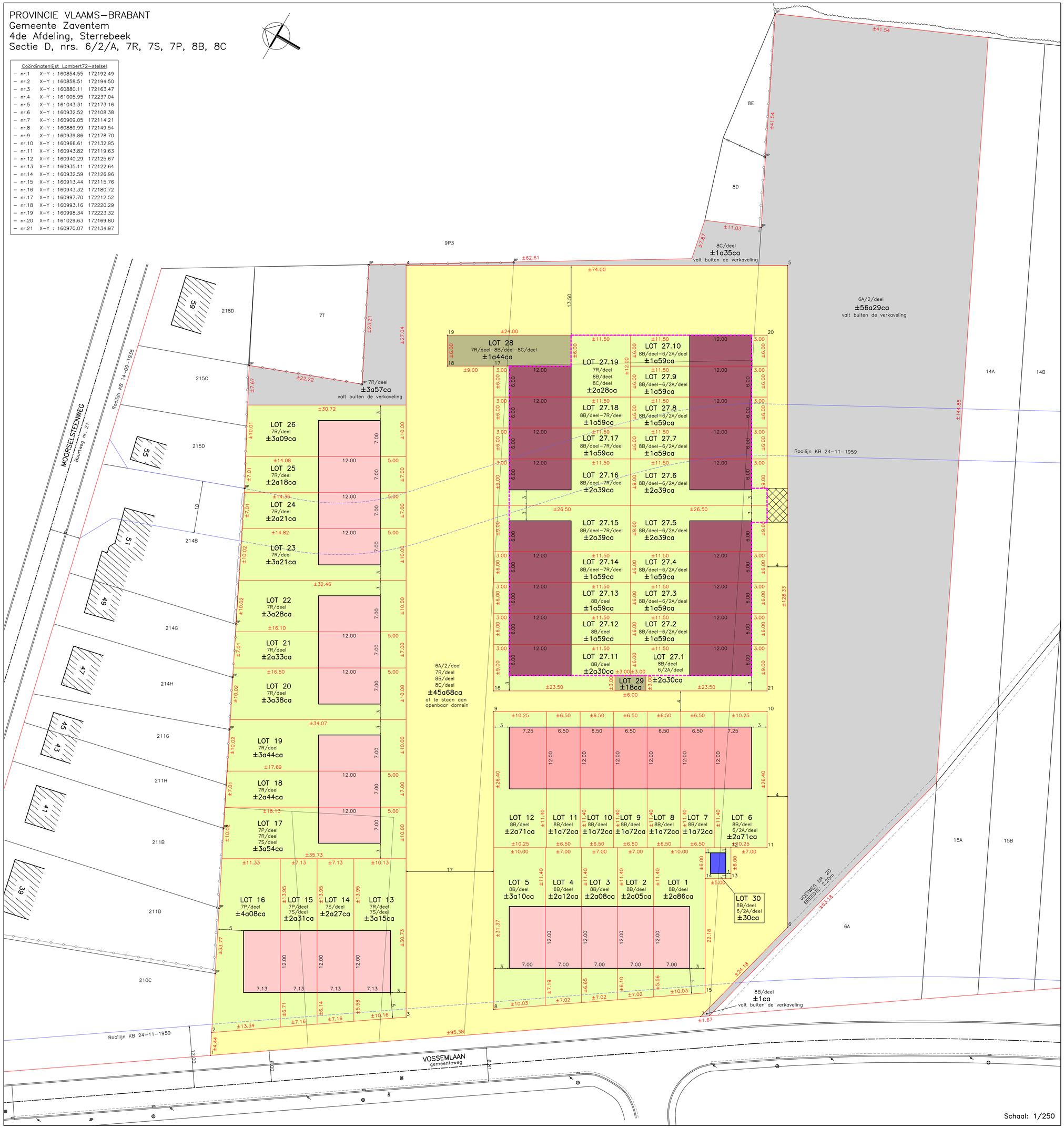

Legende ontwerp

- tuinzone
- zone voor toegang ondergrondse parking
- max. bebouwbare oppervlakte eengezinswoning type 1
- max. bebouwbare oppervlakte eengezinswoning type 2
- max. bebouwbare oppervlakte eengezinswoning type 3
- zone voor nutscabine
- openbaar domein (opp.:±45a68ca)
- zone voor ondergrondse erfdienstbaarheid onder het openbaar domein ten diensten van een privatieve ondergrondse parking
- zone voor ondergrondse parking/berging
- vallt buiten de verkaveling
- rooilijn KB 24–11–1959 op te heffen

PROVINCIE	VLAAMS BRABANT
GEMEENTE	Zaventem
ARRONDISSEMENT	Halle-Vilvoorde
PROJECT	Verkavelingsproject Vossemlaan fase 1
LIGGING	Vossemlaan Zaventem (Nossegem)

ONTWERPER

Quadrant

Quadrant b.v.b.a. Dorpsstraat 202 3078 Kortenberg (Meerbeek) tel.: 02/757.09.00 fax: 02/757.09.33
info@quadrant.be www.quadrant.be ontwerp openbaar domein - infrastructuur - stedenbouw - verkeer - landmeetkunde

GETEKEND : r.c.	NR	DATUM
Voorontwerp		01.02.2018
	A	
	B	
	C	
	D	
	E	
	F	
	G	
	H	
	I	
	J	
	K	

DE ONTWERPER

SCHAAL 1/500

DOSSIER WEGENIS. 4553

Verkavelingsaanvraag
Verkavelingsontwerp

PLANNUMMER 6/6

Voorontwerp 4553 - technisch grondplan - schaal: 1/200